

2020

Kullasvaara-Tykkimäki kaasuputkimuutos,
Luontoselvitys 2020

Petri Parkko

 Luontoselvitys
KOTKANSIIPPI

21.8.2020

1. Taustoja

Tämä liito-oravaselvitys liittyy kaasuputkimuutoksen suunnitteluun Kouvolan Aitomäen–Häkämäen välillä. Noin 20 metriä leveän kaasulinjan raivaamisen lisäksi alueelle suunnitellaan paineenvähennysaseman rakentamista. Suunnittelualueen pohjoisosassa on tehty vuonna 2019 luontoselvitys (Parkko 2020), mutta se ei kattanut Aitomäen puoleista osaa.

Suunnittelualueella on edelleen paikoin uhanalaiselle (vaarantunut vu) ja EU:n luontodirektiivin IV-liitteen nisäkäslajille liito-oravalle (*Pteromys volans*) sopivaa varttunutta, haapaa kasvavaa, sekametsää. Koska IV-liitteessä mainittujen eliölajien lisääntymis- ja levähdyspaikkojen hävittäminen ja heikentäminen on luonnonsuojelulailla kielletty, tarvittiin kaasuputkimuutoksen suunnittelua varten ajantasaiset liito-oravan esiintymistiedot. Suunnittelualueen pohjoisosassa on tehty aiempina vuosina paljon papanahavaintoja, mutta todettuja elinalueita ja niiden välisiä metsiä on hakattu viime vuosina voimakkaasti.

Liito-oravaselvityksen yhteydessä havainnoitiin myös arvokkaita elinympäristöjä (luonnonsuojelulain, vesilain ja soveltaen metsälain suojelemat kohteet sekä uhanalaiset ja silmälläpidettävät luontotyypit) sekä arvioitiin uhanalaislajiston ja IV-liitteen lajien esiintymistodennäköisyyttä.

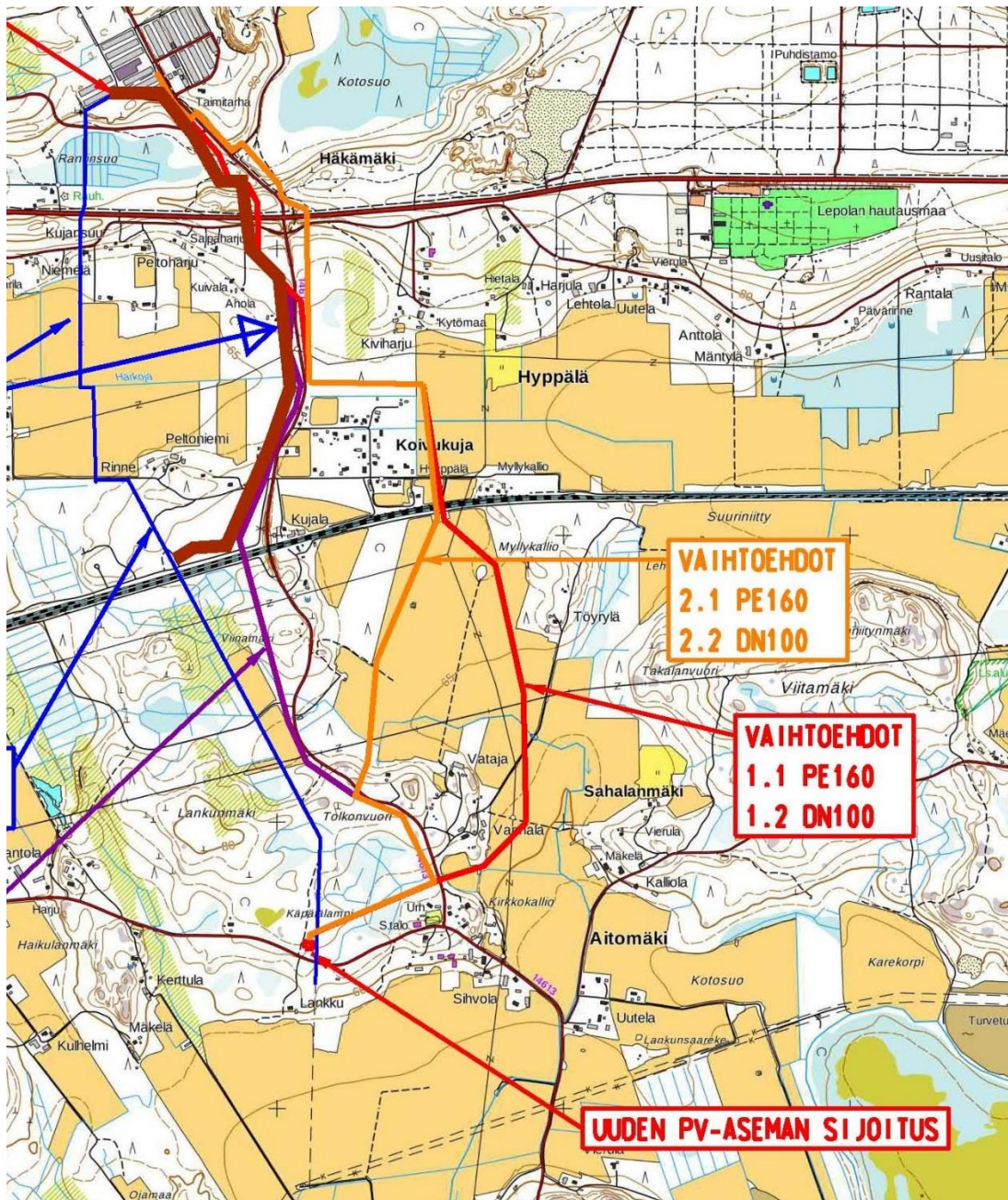
Neste Engineering Solutions (Kim Simos) tilasi luontoselvityksen 14.2.2020 karttaan 1 merkityltä vaihtoehdolta 1.1. Maanomistajatapaamisten jälkeen tehtiin uusi ehdotus (kartta 2), joka myös tutkittiin maastossa.

2. Menetelmät ja aineisto

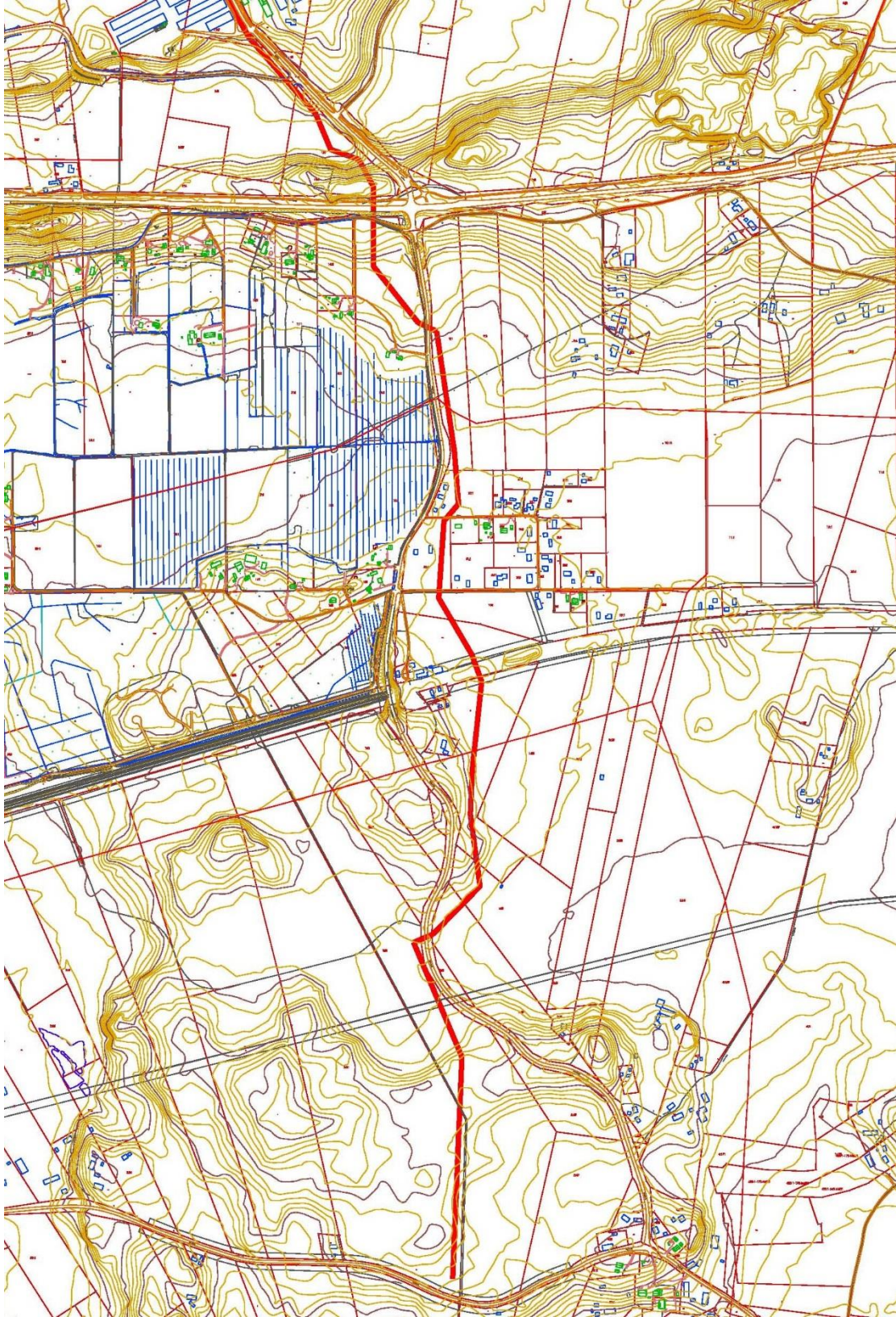
Luontoselvityksen maastotyöt tehtiin 8. ja 19.4.2020. Puiden tyvillä ei ollut lunta kevättalvella 2020 ja sateet liuottivat suuren osan talvisista papanoista. Tästä syystä niiden määrä oli kartoitusaikaan pieni, eikä väri ollut niin keltainen kuin yleensä. Liito-oravan elinalueet päätettiin siksi rajata varovaisuusperiaatteella metsän rakenteen perusteella suuremmiksi kuin papanahavaintojen perusteella voisi päätellä.

Maastotyöt kohdennettiin ilmakuviin perusteella ensisijaisesti varttuneisiin metsiin. Rakenteeltaan liito-oravalle sopiviksi arvioituissa metsissä tutkittiin haapojen ja kuusten tyvet ulostepapanoiden löytämiseksi. Todetuilta elinalueilta etsittiin lisääntymis- ja levähdyspaikoiksi sopivia kohteita: kolopuita,

pönttöjä sekä oravan rakentamia risupesäiä. Luontoselvityksen maastotyöt ja raportoinnin teki luontokartoittaja (eat) Petri Parkko. Maastotöissä 19.4.2020 avusti Laura Parkko.

Kartta 1. Maastossa tutkittu vaihtoehto 1.1.

Kartta 2. Maanomistajatapaamisten jälkeen tutkittu linjaus.

3. Liito-oravan elinalueet

Liito-oravan elinalue 1 (kartta 3, kohde 1)

Kohde on hyvää habitaattia liito-oravalle: varttunutta kosteapohjaista sekametsää, jossa kasvaa suuria haapoja ja vanhoja mäntyjä. Papanoita löytyi useiden haapojen ja kuusten tyviltä ja kohteelta löytyi myös lisääntymis- ja levähdyspaikaksi tulkittu kolohaapa (raportin kansikuva). Elinalue jää hankkeen ulkopuolelle, eikä siihen kohdistu hankkeessa heikentävää vaikutusta.

Liito-oravan elinalue 2 (kartta 3, kohde 4)

Laajalti liito-oravan elinalueeksi sopiva kuusivaltainen kosteapohjainen sekametsä on ojitettu. Sekapuu- na kasvaa monin paikoin haapaa, erityisesti ojien reunoilla. Suunnitellulta linjaukselta ei löytynyt liito-oravan lisääntymis- ja levähdyspaikaksi sopivia kohteita ja papanoita löytyi vain yhden haavan tyveltä (raportin kansikuva). On mahdollista että kohteella on oravan rakentamia risupesiä, joita ei löydetty. Elinalue jää hankkeen ulkopuolelle, eikä siihen todennäköisesti kohdistu heikentävää vaikutusta.

4. Liito-oravalle sopivat metsäkuviot

Seuraavat metsäkuviot sopisivat puustonsa puolesta liito-oravan elinalueiksi, mutta niiltä ei löytynyt merkkejä lajista.

Liito-oravalle sopiva metsä 1 (kartta 4, kohde 1)

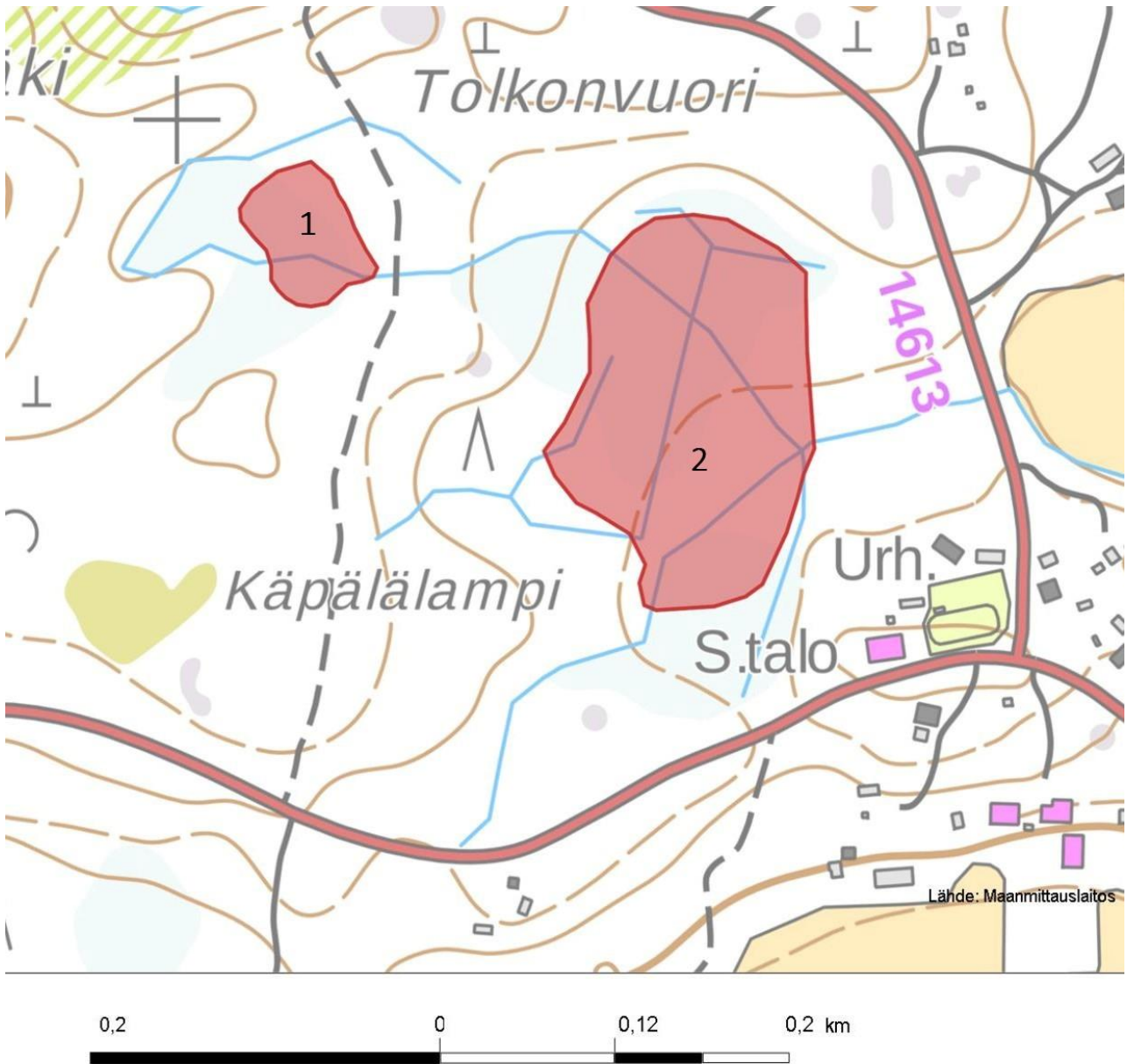
Kohde on hyvää habitaattia liito-oravalle: varttunutta kosteapohjaista kuusivaltaista sekametsää, jossa kasvaa monin paikoin nuorta haapaa, mustikkatyypin kankaalla.

Liito-oravalle sopiva metsä 2 (kartta 4, kohde 2)

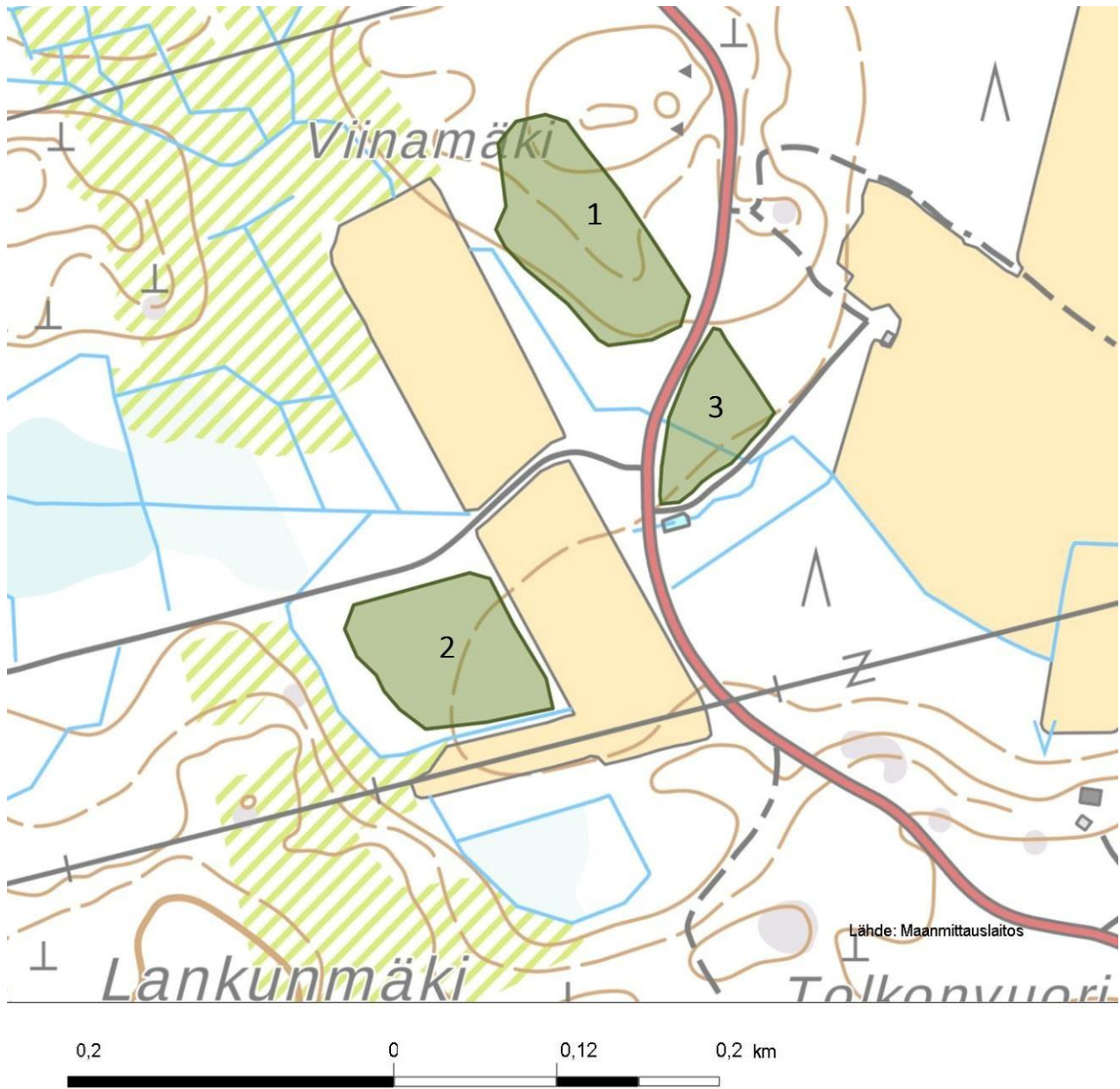
Kohde on varttunutta kuusivaltaista sekametsää, joka on ravinteisuudeltaan mustikkatyypin kangasta. Haapaa esiintyy sekapuuna, mutta metsästä ei löytynyt liito-oravan pesintään sopivia kolohaapoja.

Liito-oravalle sopiva metsä 3 (kartta 4, kohde 3)

Kohde on varttunutta kuusivaltaista sekametsää, jossa kasvaa useita suuria haapoja.

Kartta 3. Liito-oravan todetut elinalueet 2020.

Kartta 4. Rakenteeltaan liito-oravalle sopivat metsät, joista ei löytynyt papanoita keväällä 2020.

5. Päätelmät ja suositukset

Suunnittelualueelta todettiin keväällä 2020 kaksi liito-oravan elinaluetta, jotka jäävät todennäköisesti kokonaan hankkeen vaikutusten ulkopuolelle molemmissa linjausvaihtoehdoissa. Kaasuputkimuutoksella ei arvioida olevan merkittäviä heikentäviä vaikutuksia liito-oravan lisääntymis- ja levähdyspaikkoihin.

Suunnittelualueelta rajattiin kolme liito-oravalle sopivaa metsää, joista ei löytynyt keväällä 2020 merkkejä lajista. Metsissä on kuitenkin syytä tehdä liito-oravatarkistus ennen puiden kaatamista.

Alueelta ei rajattu arvokkaiksi elinympäristöiksi luokiteltavia kohteita, mutta liito-oravametsät ovat todennäköisesti myös METSO-ohjelmaan sopivia kohteita. Linjauksen pohjoisosasta ei ole löytynyt uhanalaisen (vaarantunut vu) kangasvuokon (*Pulsatilla vernalis*) kasvupaikkoja. Tarkistukset tehtiin Kullasvaara-Tykkimäki OYK:n luontoselvityksen yhteydessä.

Suunnittelualueella kasvaa kangasmaitikkaa (*Melampyrum pratense*), joka on luontodirektiivin IV-liitteen lajin kirjoverkkoperhosen (*Euphydryas maturna*) toukkien ravintokasvi. Hanke ei vaaranna elinvoimaiseksi arvioidun lajin lisääntymis- ja levähdyspaikkoja, vaan saattaa jopa lisätä sopivia lisääntymishabitatteja.

6. Lähteet

Hyvärinen, E., Juslen, A., Kemppainen, E., Uddström, A. & Liukko, U.-M. 2019: Suomen lajien uhanalaisuus – Punainen kirja 2019. Ympäristöministeriö & Suomen ympäristökeskus. Helsinki. 704 s.

Parkko, P. 2020: Kullasvaara – Tykkimäki OYK luontoselvitys 2019. – Kouvola kaupunki.